

Helsingin seudun | 4 toimialakatsaus | 08

1.12.2008

- 2 SUHDANNEKUVA
- 3 HELSINGIN SEUDUN TOIMIALARAKENNE
- 4 TOIMIALOJEN VERTAILU
- 6 TEOLLISUUS
- 7 RAKENTAMINEN
- 8 KAUPPA
- 9 MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA
- 10 RAHOITUSTOIMINTA
- 11 PALVELUT LIIKE-ELÄMÄLLE
- 12 LIIKENNE
- 13 PALVELUT KOTITALOUKSILLE
- 14 JULKINEN HALLINTO JA HYVINVOINTIPALVELUT
- 15 VAIHTUVA TEEMA: TYÖLLISYYDEN JA VÄESTÖN MUUTOS MAAKUNNITTAIN SUOMESSA

Helsingin seudun talouden kasvu hidastui, mutta ei pysähtynyt kulu-
van vuoden kolmannella neljänneksellä.

Kansainvälisen talouden ongelmat heijastuivat Helsingin seudulle siten, että talouskasvu hidastui selvästi, mutta jatkui silti positiivisena vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä. Tuotanto kasvoi Helsingin seudulla ennakkoarvion mukaan noin 3 % edellisen vuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Vuoden alkupuolella tuotannon kasvu oli vielä 5–6 %:n tasolla. Kasvu jatkui edelleen laajapohjaisena, sillä sekä jalostusalat että kaikki palvelualat olivat kasvussa. Talouden epävarmuus heijastui myös toimialakatsauksen ennakkoarvioihin, jotka tietojen tar-

kentuessa muuttuivat aiempaa enemmän. Viimeisimpien tietojen mukaan tuotannon kasvu oli edellisinä neljänneksinä Helsingin seudulla vahvempaa kuin edellisessä katsauksessa arvioitiin. Helsingin seudulla tuotanto on kasvanut viimeksi kuluneen vuoden aikana selvästi nopeammin kuin koko maassa. Ennakkoarvion mukaan tuotannon kasvu oli valtakunnallisesti noin 2 % kulu-
van vuoden kolmannella neljänneksellä. Vuodesta 2003 seudun tuotanto on kasvanut 23 %, kun koko maassa nousu on ollut 19 %.

Kasvun hidastuminen ulottui myös työmarkkinoille. Helsingin seudulla asuvien työllisten määrä kasvoi noin 1 % ja seudulla sijaitsevien työpaikkojen määrä 1,5 % edellisvuodesta vuoden 2008

kolmannella neljänneksellä, kun kahden edellisen neljänneksen kasvuluvut olivat lähes ennätysellisellä tasolla (2,5–3,5 %). Työpaikkojen kasvu on ylittänyt selvästi työllisten kasvun viimeksi kuluneen vuoden jokaisena neljänneksenä, mikä merkitsee Helsingin seudulle suuntautuvan pendelöinnin voimakasta lisääntymistä. Koko maassa työllisten määrä kasvoi 1 % eli suunnilleen saman verran kuin Helsingin seudulla, mutta selvästi vähemmän kuin seudulla sijaitsevat työpaikat. Helsingin seudun työpaikkakasvu on ylittänyt selvästi koko maan kasvun viimeksi kuluneen vuoden aikana. Vuodesta 2003 Helsingin seudun työllisten määrä on lisääntynyt 7,3 % ja työpaikat 8,6 %, kun valtakunnallinen työllisten ja työpaikkojen kasvu on ollut 6,8 %.

Helsingin seutu koostuu 14 kunnasta, jotka jakautuvat pääkaupunkiseutuun ja kehysalueeseen. Helsingin seudulla asuu 25 % koko maan väestöstä, sijaitsee 29 % maan työpaikoista ja tuotetaan 34 % maan bruttokansantuotteesta.

Helsingin seutu

Helsingin seudulla asui vuoden 2008 syyskuun lopussa 1 316 000 henkeä. Asukasmäärä kasvoi viimeksi kuluneen vuoden (10/2007–09/2008) aikana noin 16 300 hengellä eli 1,3 %. Seudulla on 705 000 työllistä ja 745 000 työpaikkaa. Työllisten määrä kasvoi vuodessa noin 6 000 (0,9 %) ja työpaikat noin 11 000 (1,5 %). Alueen tuotannon arvonlisäys oli viimeksi kuluneena vuon-

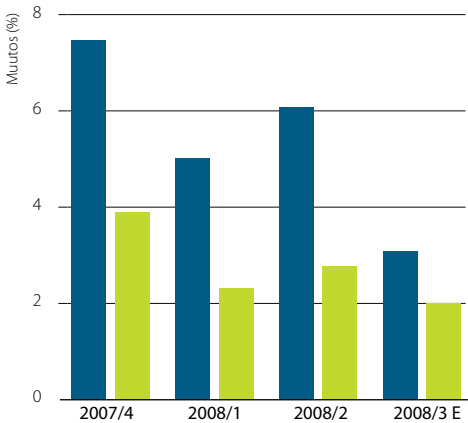
na noin 52 miljardia euroa, noin 5 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Toimialarakenne

Helsingin seudun elinkeinorakenne on hyvin palveluvaltainen, työpaikoista 18 % on jalostuksessa, 57 % kaupan ja muiden yksityisten palveluiden toimialoilla sekä 25 % julkisessa hallinnossa ja hyvinvointipalveluissa. Erityisesti kaupan ja muiden yksityisten palvelualojen osuus on Helsingin seudulla tuntuvasti suurempi kuin koko maassa. Julkisen hallinnon ja hyvinvointipalvelujen työpaikkaosuus on seudulla hieman pienempi ja jalostuksen osuus huomattavasti alaisempi kuin koko maassa. Alkutuotannon merkitys on Helsingin seudulla lähes olematon.

Erikoistumisalat

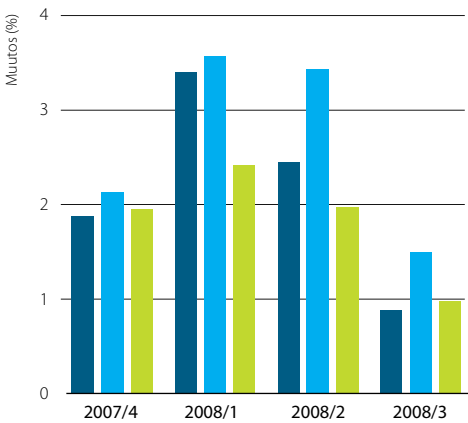
Helsingin seudun elinkeinotoiminnan erikoistumista voidaan tarkastella suhteuttamalla seudun kunkin toimialan työpaikkaosuus koko maan vastaavaan osuuteen. Näiden erikoistumisindeksien perusteella Helsingin seutu on vahvimmin suuntautunut erikoistuneisiin palvelualoihin, korkean teknologian teollisuuteen ja palveluihin, tutkimukseen ja kehittämiseen, logistiikkaan sekä toimintoihin, jotka liittyvät seudun rooliin maan hallinto- ja päätöksentekokeskuksena. Helsingin seudun erikoistumisprofiili poikkeaa ratkaisevasti kaikista muista Suomen suurista kaupunkialueista.

Tuotanto Helsingin seudulla ja koko maassa, muutos (%) edellisestä vuodesta.

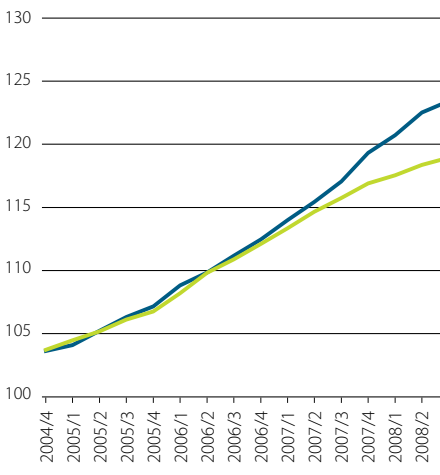
■ Helsingin seutu
■ Suomi

Viimeisin neljännes perustuu Helsingin seudun ja koko maan tuotannon osalta katsauksen toimittajan laatimaan ennakkoarvioon.

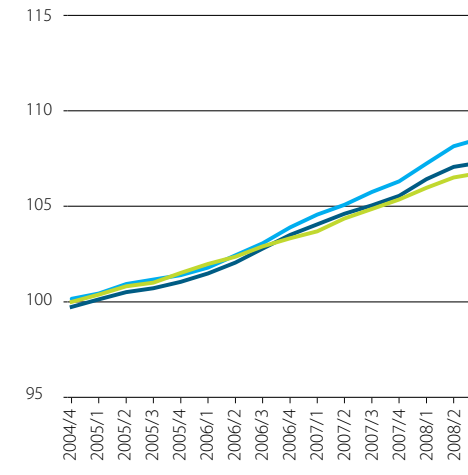
Työlliset ja työpaikat Helsingin seudulla sekä työlliset koko maassa, muutos (%) edellisestä vuodesta.

■ Helsingin seudun työlliset
■ Helsingin seudun työpaikat
■ Suomi työlliset

Tuotanto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2003=100

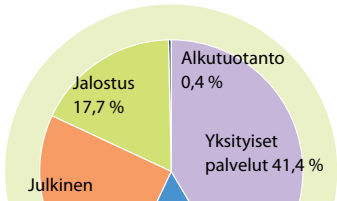
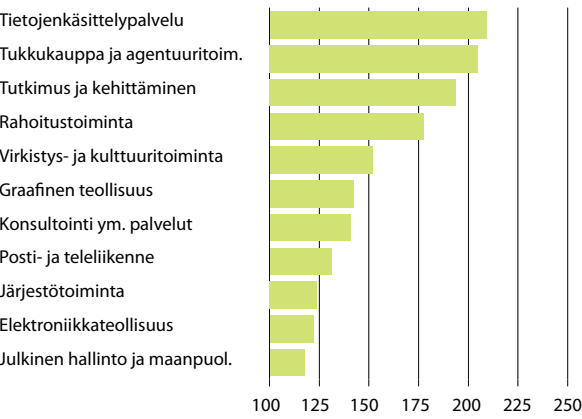
■ Helsingin seutu
■ Suomi

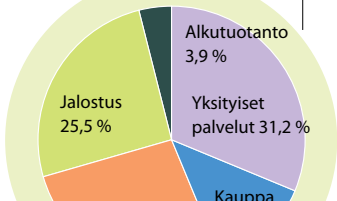
Työlliset ja työpaikat Helsingin seudulla sekä työlliset koko maassa. Indeksi 2003=100

■ Helsingin seudun työlliset
■ Helsingin seudun työpaikat
■ Suomi työlliset

Helsingin seudun vahvimmat erikoistumisalat. Indeksi, koko maa = 100

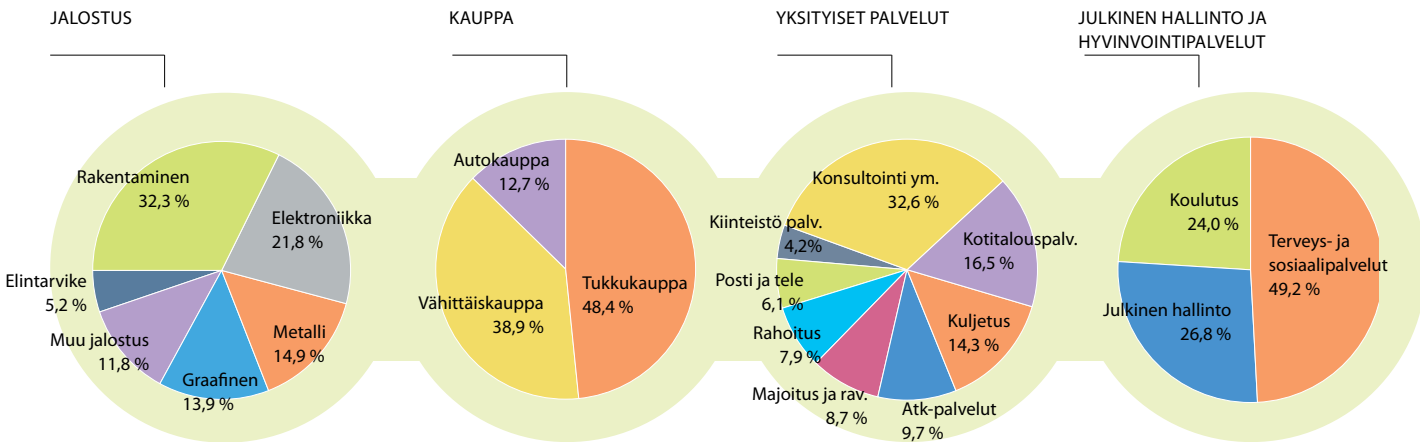

Päätoimialojen osuus (%) Helsingin seudun työpaikoista 2007.

Päätoimialojen osuus (%) koko maan työpaikoista 2007.

Työpaikkojen toimialajakauma Helsingin seudun päätoimialoilla.

Toimialojen vertailu

Liikevaihto, palkkasumma, henkilöstömäärä ja työllisyys

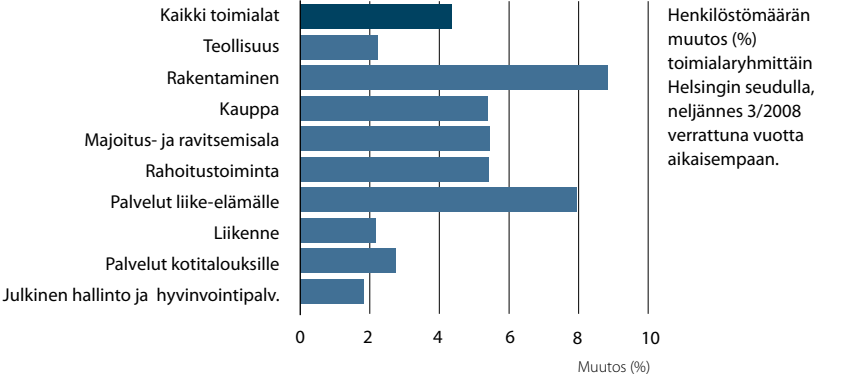
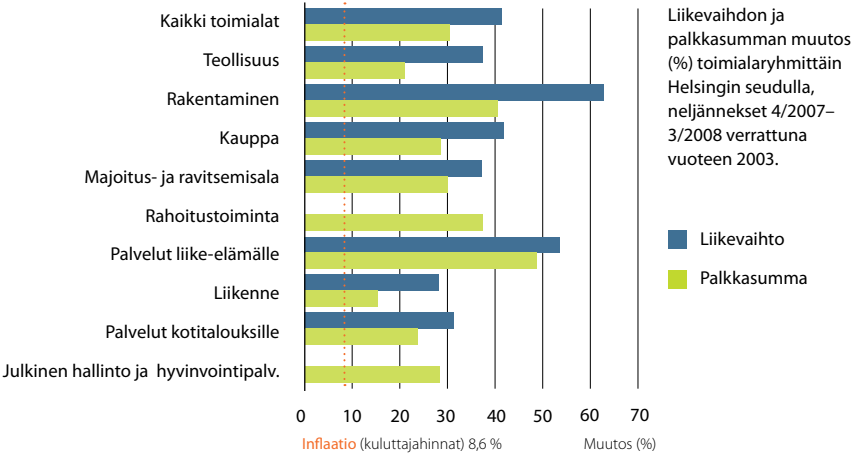
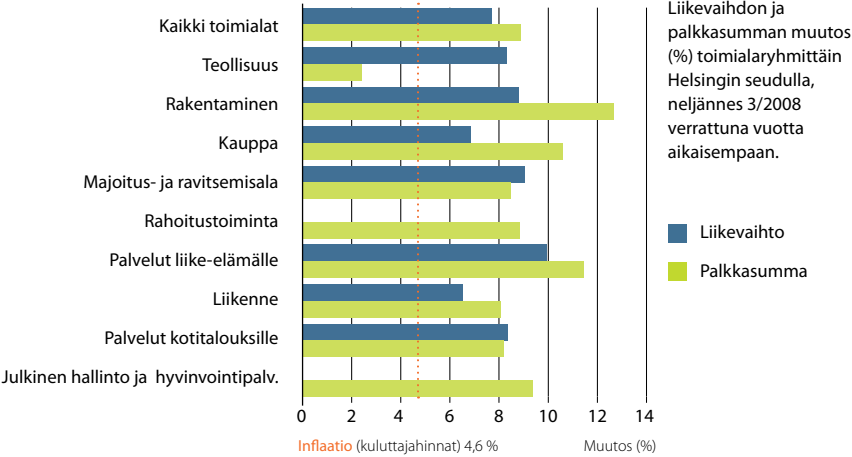
Kaikkien Helsingin seudun päätoimialojen liiketoiminta kasvoi edelleen kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Monilla aloilla palkkasumman kasvu ylitti liikevaihdon kasvun.

Yritysten liikevaihto ja palkkasumma

Talouden aktiivisuuden eroja toimialojen välillä verrataan oheisissa kuvioissa käyttäen indikaattoreina liikevaihtoa ja palkkasummaa (rahoitus-toiminnassa sekä julkisessa hallinnossa ja hyvinvointipalveluissa ainoastaan palkkasummaa). Muutokset esitetään nimellisinä, poistamatta inflaation vaikutusta.

Helsingin seudun yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi ennakoarvion mukaan 8 % edellisvuodesta vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä. Kuluttajahinnoilla mitattu inflaatio oli samana aikana 4,6 %, tukkuhinnat ja teollisuuden tuottajahinnat nousivat vielä enemmän. Liikevaihto kasvoi kaikilla päätoimialoilla selvästi enemmän kuin inflaatio. Toimialojen väliset kasvuerot olivat edelleen varsin pieniä. Liikevaihto kasvoi ennakoarvion mukaan eniten liike-elämän palveluissa, 10 %. Rakentamisessa sekä majoitus- ja ravitsemisalalla nousu oli noin 9 % ja teollisuudessa sekä kotitalouksien palveluissa lähes saman verran. Muut alat kasvoivat 6–8 %. Toimialojen yhteenlaskettu palkkasumma kasvoi 9,5 %. Palkkasumman kasvu ylitti liikevaihdon kasvun usealla toimialalla. Nopeimmin palkkasumma kasvoi rakentamisessa, 12,5 %, ja liike-elämän palveluissa, 11,5 %. Teollisuudessa palkkasumma lisääntyi selvästi vähemmän kuin muilla aloilla, 2,5 %.

Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto on kasvanut 42 % ja palkkasumma 30 % vuodesta 2003. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 8,6 %. Liikevaihto on noussut eniten rakentamisessa (63 %) ja palkkasumma eniten liike-elämän palveluissa (49 %). Liikenteen toimialalla sekä liikevaihto että palkkasumma ovat nousseet vähemmän kuin muilla toimialoilla.

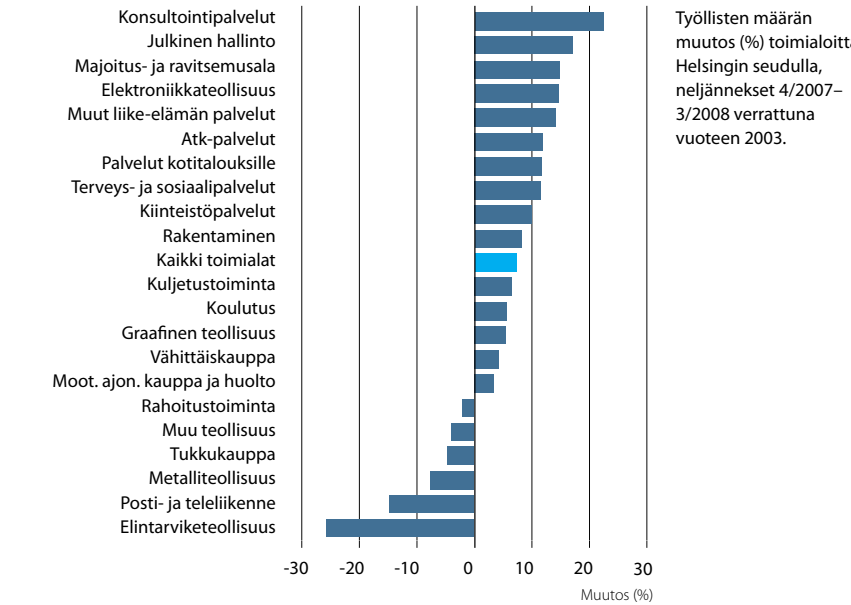
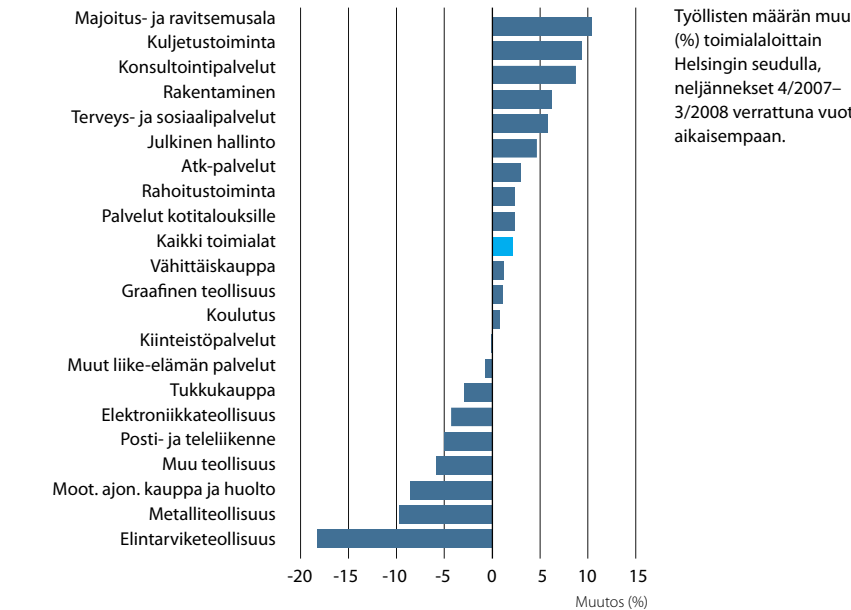
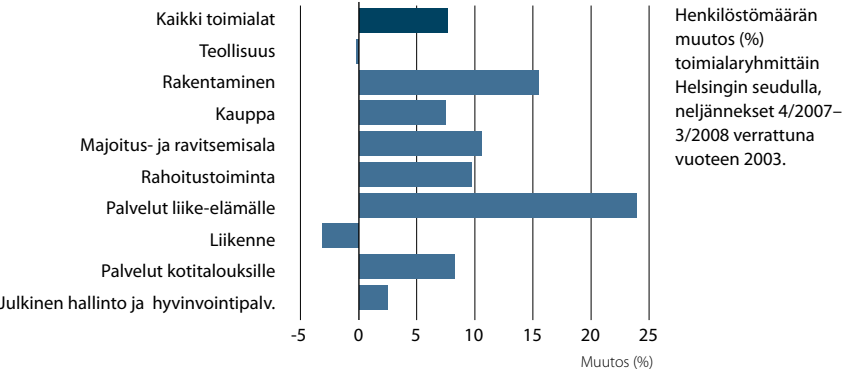
Henkilöstömäärä päätoimialoilla

Henkilöstömääräindikaattori kuvaa Helsingin seudulla toimivissa yrityksissä ja muissa organisaatioissa tehtyjen henkilötyövuosien määrää. Vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä kaikkien toimialojen yhteenlaskettu henkilöstömäärä kasvoi 4,5 % vuotta aikaisemmasta. Rakennusalan henkilöstömäärä kasvoi päätoimialoista eniten, 9 %. Liike-elämän palveluissa lisäys oli 8 %. Kaikilla muillakin päätoimialoilla henkilöstömäärä lisääntyi. Vuoteen 2003 verrattuna Helsingin seudun yritysten ja julkisen sektorin henkilöstömäärä on noussut 7,5 %. Liike-elämän palveluissa määrä on noussut lähes neljänneksen ja rakentamisessa yli 15 %. Tuntuva kasvua on ollut myös majoitus- ja ravitsemisalalla, rahoituksessa, kaupassa sekä kotitalouksien palveluissa. Sen sijaan teollisuuden ja liikenteen henkilöstömäärä on alemmalla tasolla kuin vuonna 2003.

Työllisyyden muutos toimialoittain

Tarkemmalla toimialatasolla työllisyyden kehitystä voidaan seurata Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tiedoilla, jotka kuvaavat Helsingin seudulla asuvien työllisten henkilöiden määrää. Käsitteiden ja tietolähteiden eroista johtuen työllisten määrän muutokset poikkeavat monilla toimialoilla henkilöstömäärän muutoksesta. Viimeksi kuluneen vuoden aikana työllisten määrä kasvoi eniten majoitus- ja ravitsemisalalla, kuljetustoiminnassa ja konsultointipalveluissa. Kasvu oli vahvaa myös rakentamisessa, terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä julkisessa hallinnossa. Sen sijaan elintarviketeollisuudessa, metalliteollisuudessa sekä moottoriajoneuvojen kaupassa ja huollossa työllisten määrä supistui huomattavasti.

Vuoteen 2003 verrattuna työllisyys on kasvanut eniten konsultointipalveluissa, julkisessa hallinnossa, majoitus- ja ravitsemisalalla, elektroniikkateollisuudessa sekä muissa liike-elämän palveluissa. Työllisyys on vähentynyt eniten elintarviketeollisuudessa sekä posti- ja teleliikenteessä.

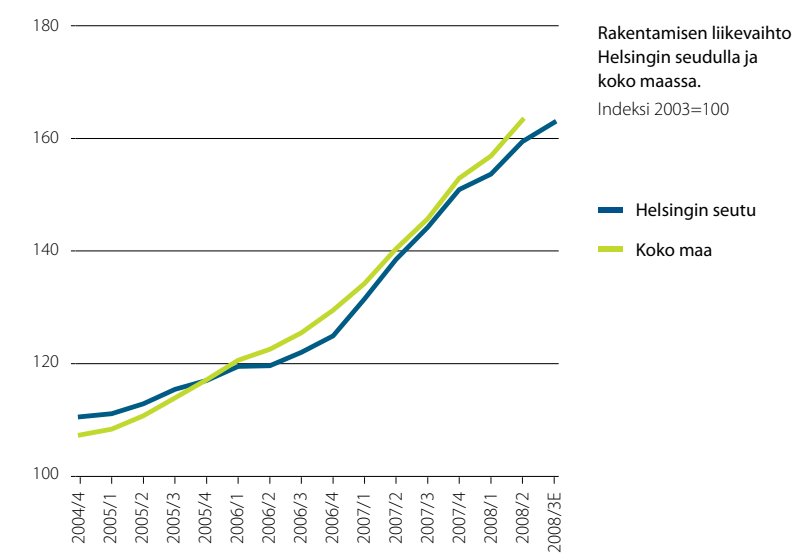
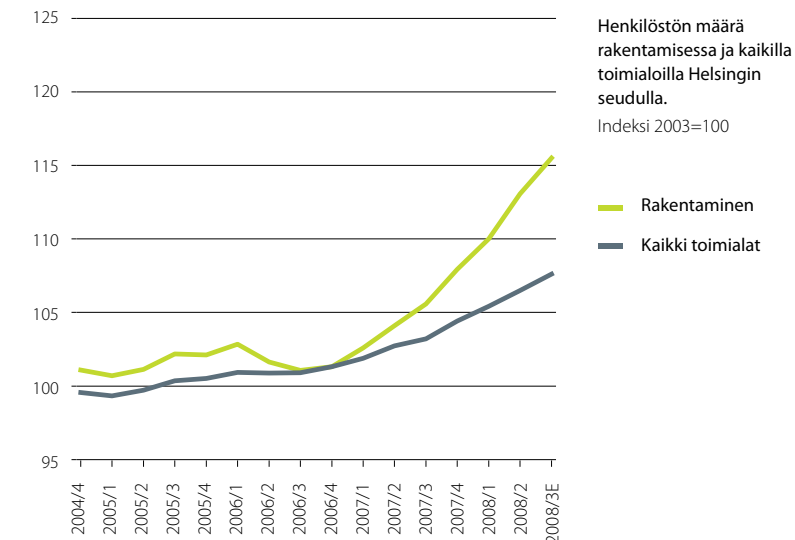
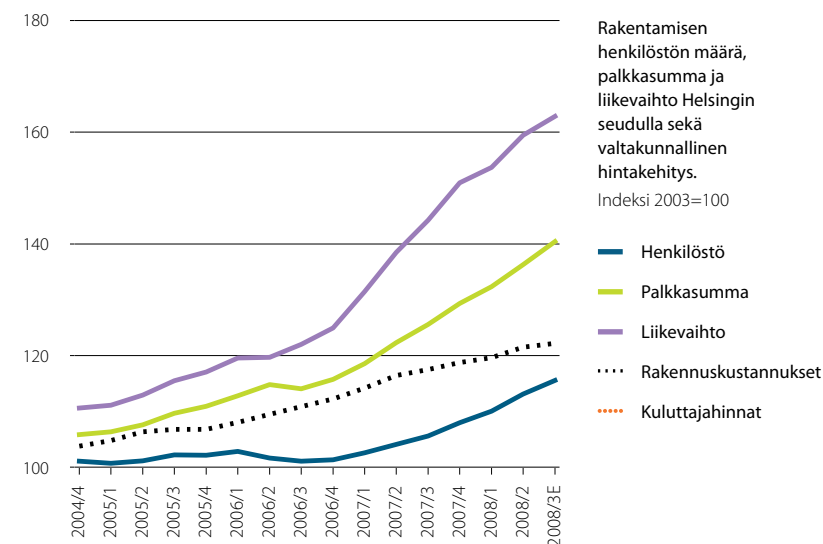
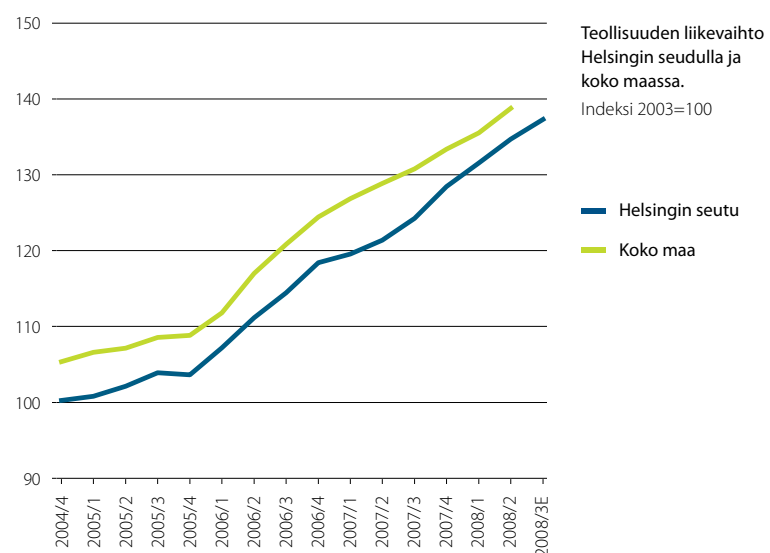
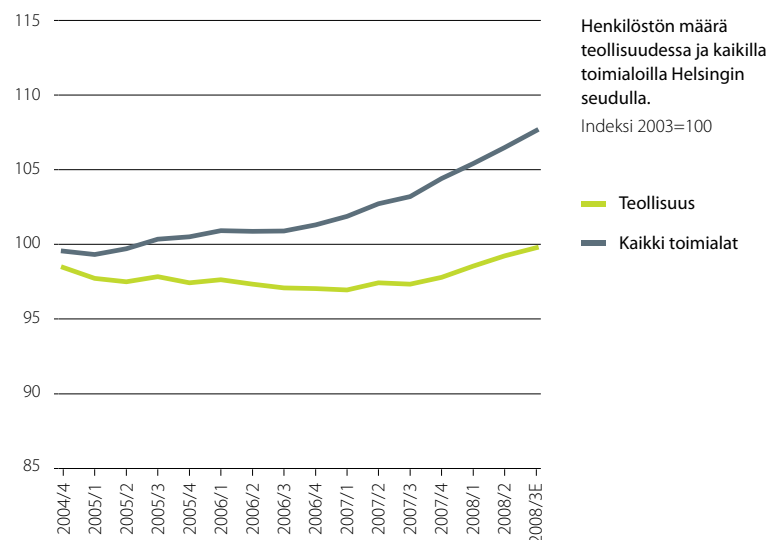
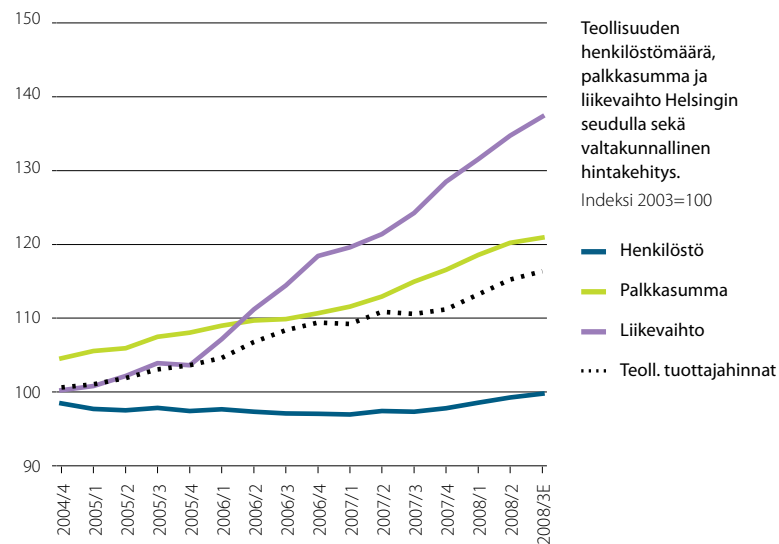
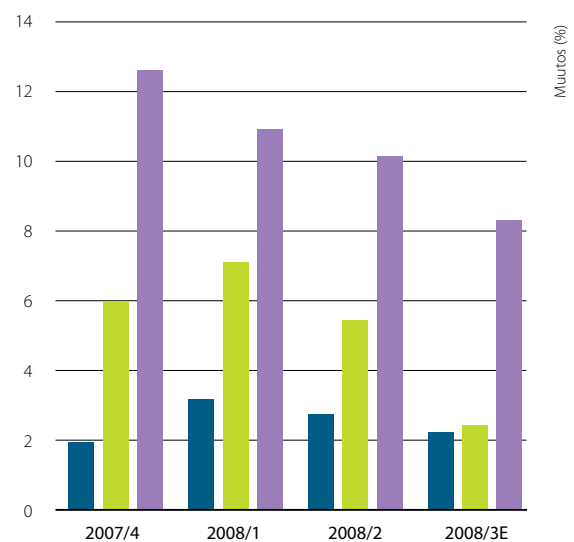
Teollisuusyritysten liiketoiminnan kasvu jatkui hie- man aiempaa hitaampana.

Helsingin seudulla toimivien teollisuusyritysten liikevaihto-
don kasvu jatkui vakaasti edelleen, vaikka hidastuikin jon-
kin verran edellisiin neljänneksiin verrattuna. Teollisuuden
liikevaihto lisääntyi ennakoarvion mukaan yli 8 % kuluvan
vuoden kolmannella neljänneksellä. Edellisten vuosinel-
jännesten kasvuluvut korjautuivat ylöspäin viime katsauk-
sen ennakoarvioihin verrattuna. Helsingin seudun teolli-
suuden liikevaihto on seurannut usean vuoden ajan koko
maan trendiä. Viimeksi kuluneen vuoden aikana aikaisempi
kasvuero on supistunut selvästi. Vuodesta 2003 Helsingin
seudun teollisuuden liikevaihto on noussut 37 %. Samana
aikana teollisuuden tuottajahinnat ovat nousseet 16 %.

Teollisuuden palkkasumman kasvu on hidastunut vuoden
aikana selvästi. Ennakoarvion mukaan alan palkkasumma
nousi 2,5 % kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä.
Muista toimialoista poiketen palkkasumman kasvu jäi sel-
västi pienemmäksi kuin liikevaihdon kasvu. Teollisuuden
henkilöstömäärä nousi noin 2 %. Vuodesta 2003 teollisuu-
den palkkasumma on noussut 21 %. Alan henkilöstömäärä
on lähes samalla tasolla kuin vuonna 2003.

Helsingin seudun teollisuusyrityksissä oli työvoimatutki-
muksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin
89 000 työpaikkaa.

Teollisuuden henkilöstömäärä,
palkkasumma ja liikevaihto Helsingin
seudulla, muutos (%) edellisvuodesta.

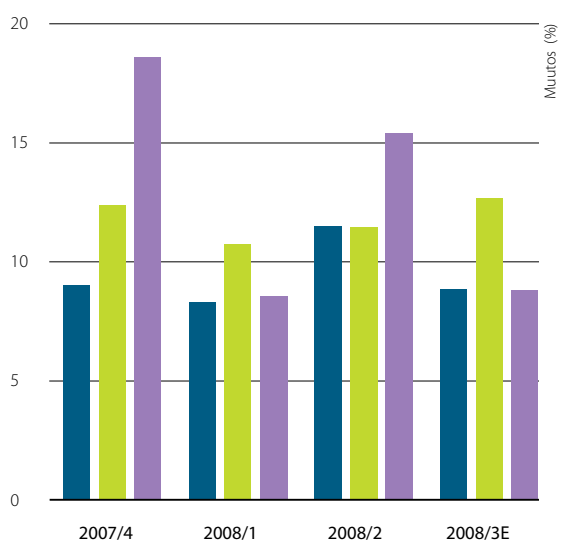
Rakennusalan liiketoiminnan kasvu hidastui vain vähän kuluvan vuoden kolmannella neljännek- sellä.

Rakennusalan liikevaihdon kasvu hidastui hieman kulu-
van vuoden kolmannella neljänneksellä, mutta kasvu-
vauhti oli edelleen yllättävän voimakas. Ennakoarvion
mukaan alan liikevaihto nousi 9 % edellisvuodesta vuo-
den 2008 kolmannella neljänneksellä. Rakennuskustan-
nukset nousivat 4 % samana aikana. Myös rakentamises-
sa edellisten vuosineljännesten kasvuluvut korjautuivat
ylöspäin viime katsauksen ennakoarvioihin verrattuna.
Alan trendi on viime vuosina ollut hyvin samanlainen
Helsingin seudulla ja koko maassa. Vuodesta 2003 alan
liikevaihto on kasvanut seudulla 63 %, enemmän kuin
millään muulla päätoimialalla. Rakennuskustannukset
ovat nousseet samana aikana 22 %.

Rakennusyritysten palkkasumman kasvu jatkui vähin-
tään yhtä voimakkaana kuin edellisinä neljänneksinä. En-
nakoarvion mukaan palkkasumma nousi 13 % vuoden
2008 kolmannella neljänneksellä. Palkkasumman kasvu
ylitti selvästi liikevaihdon kasvun. Myös toimialan henki-
löstömäärä kasvoi vahvasti edelleen, lisäystä oli 9 %. Palk-
kasumman ja henkilöstön kasvu on ollut rakentamisessa
jo pitkään selvästi nopeampaa kuin seudun toimialoilla
keskimäärin. Vuodesta 2003 rakennusalan palkkasumma
on noussut 40 % ja henkilöstömäärä 15,5 %.

Helsingin seudun rakennusalan yrityksissä oli työvoima-
tutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana
noin 45 000 työpaikkaa.

Rakentamisen henkilöstömäärä,
palkkasumma ja liikevaihto Helsingin
seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Kauppa

Vähittäiskauppa, tukkukauppa, agentuuri toiminta, moottoriajoneuvojen kauppa ja huolto, polttoaineen vähittäismyynti

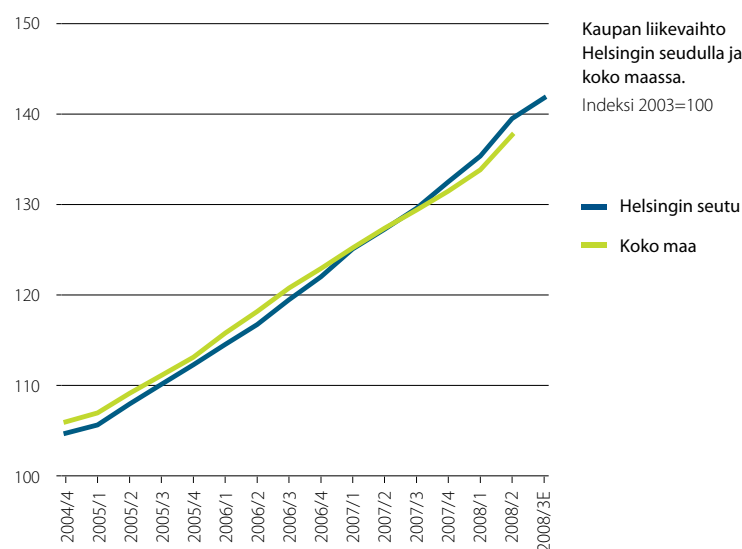
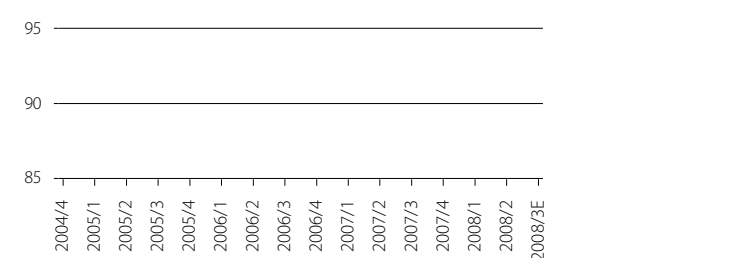
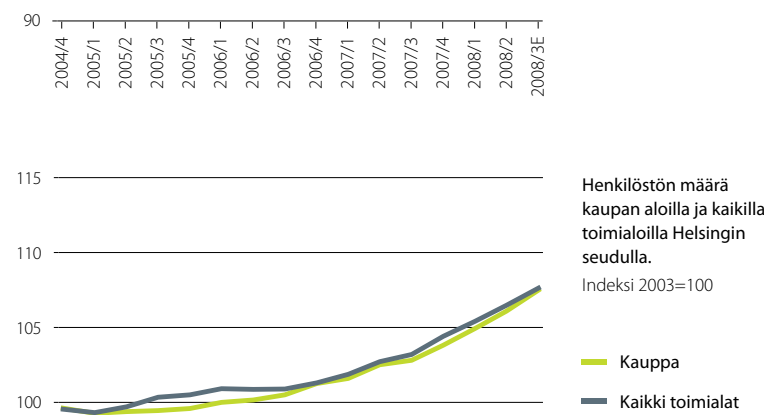
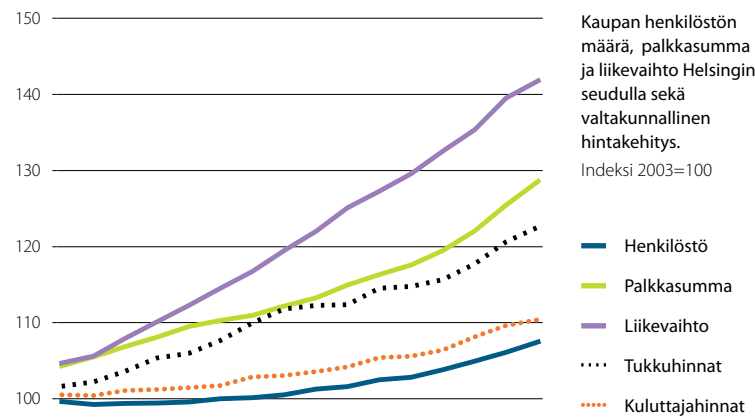
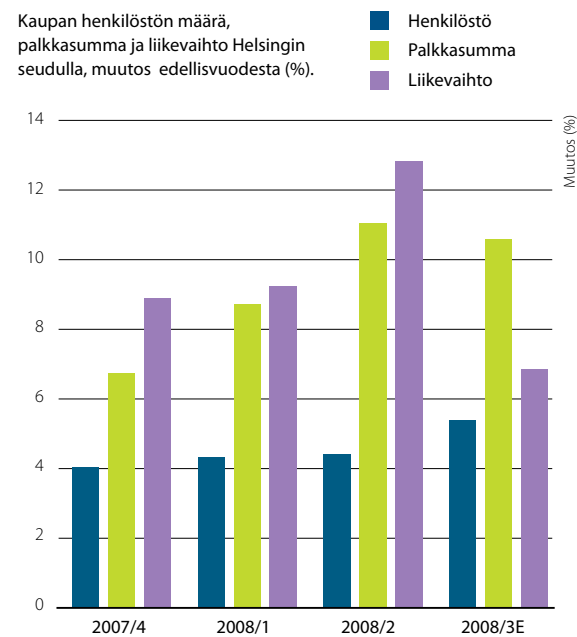
Kaupan liikevaihdon kasvu hidastui, mutta palkkasumma ja henkilöstömäärä kasvoivat voimakkaasti edelleen.

Kaupan liiketoiminta on kasvanut Helsingin seudulla vakaasti jo useita vuosia. Kuluvan vuoden alkupuolella alan liikevaihto kasvoi todella nopeasti. Edellisten neljännes-ten luvut korjautuivat vielä ylöspäin edellisen katsauksen ennakoarvioon verrattuna. Kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä kaupan liikevaihdon kasvu hidastui, mutta oli edelleen 7 %. Kasvu hidastui erityisesti autokaupassa. Kaupan liikevaihdon trendi on ollut lähes identtinen Helsingin seudulla ja koko maassa usean vuoden ajan. Vuodesta 2003 alan liikevaihto on noussut Helsingin seudulla 42 %. Tukkuhinnat ovat nousseet samana aikana 23 % ja kuluttajahinnat 10 %.

Kaupan palkkasumma nousi 10,5 % ja henkilöstömäärä 5,5 % edellisvuodesta kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Kaupan palkkasumma kasvoi suhteellisesti selvästi enemmän kuin liikevaihto. Vuodesta 2003 alan palkkasumma on noussut 29 % ja henkilöstömäärä 8 %. Kauppa on kaikissa suhteissa keskiparalle Helsingin seudulla, sillä sekä liikevaihto, palkkasumma että henkilöstömäärä ovat kasvaneet suunnilleen saman verran kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin vuoteen 2003 verrattuna.

Työvoimatutkimuksen mukaan kaupan toimialoilla oli viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 113 000 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Kaupan henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

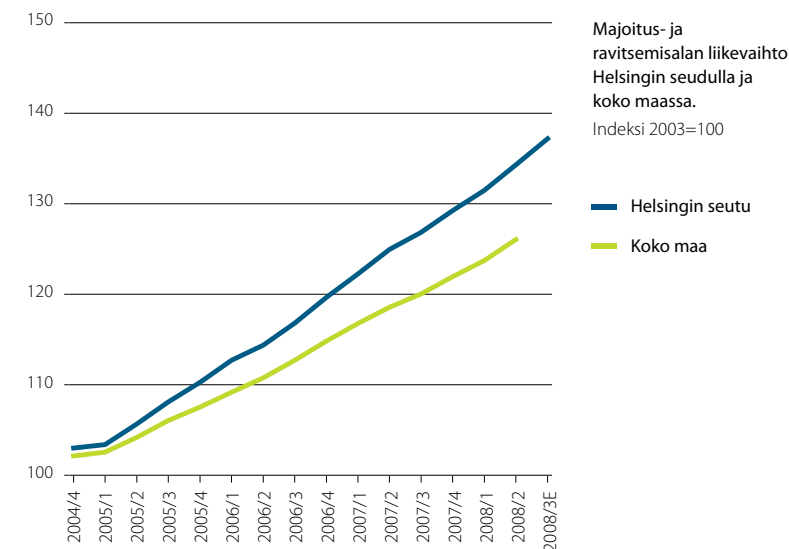
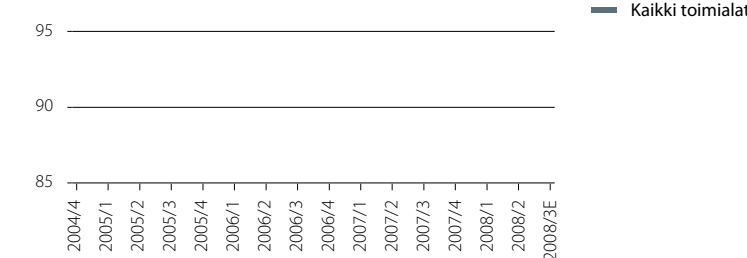
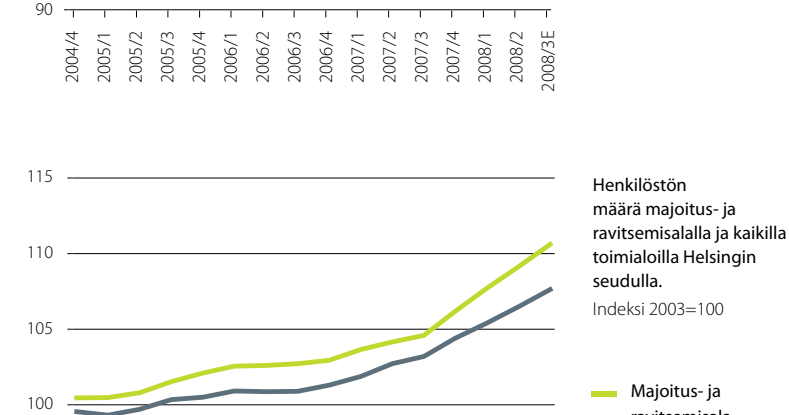
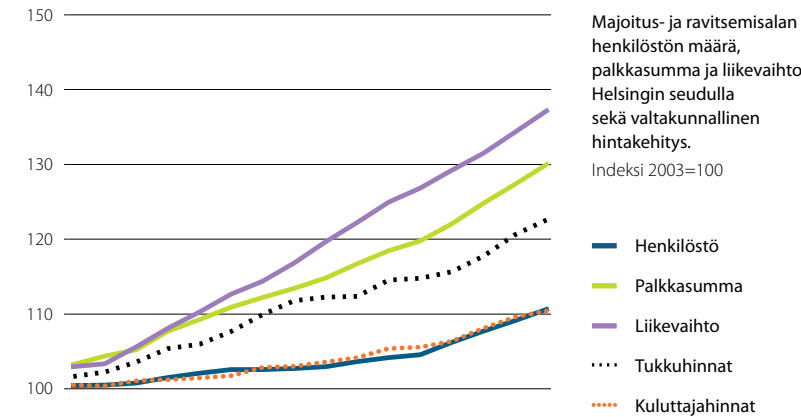
Majoitus- ja ravitsemistoiminta

Majoitus- ja ravitsemisalan liiketoiminnan kasvu jatkui edelleen vahvana kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä.

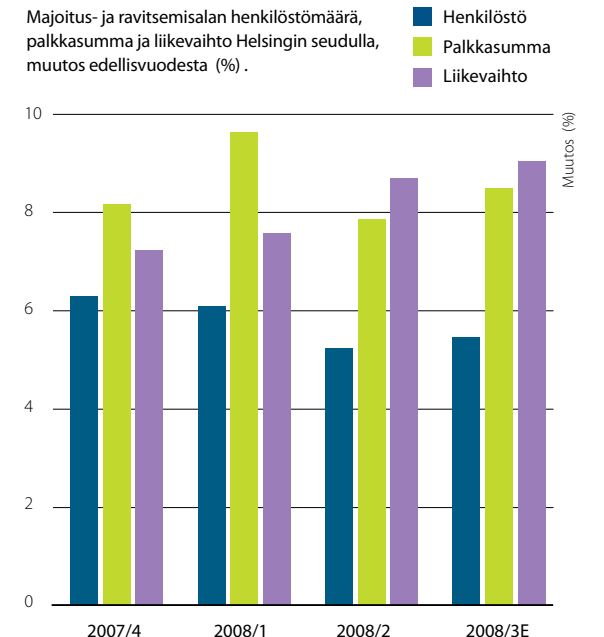
Helsingin seudun majoitus- ja ravitsemisalan liikevaihto kasvoi ennakoarvion mukaan 9 % edellisvuodesta vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä. Kasvu on kiihtynyt viimeksi kuluneen vuoden aikana. Viime vuosina alan liikevaihdon kasvu on ollut Helsingin seudulla voimakkaampaa kuin koko maassa. Vuodesta 2003 majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihto on kasvanut 37 %. Tukkuhinnat ovat nousseet samana aikana 23 % ja kuluttajahinnat 10 %.

Toimialan palkkasumma kasvoi lähes saman verran kuin liikevaihto, 8,5 %, ja henkilöstömäärä 5,5 % edellisvuodesta kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Majoitus- ja ravitsemisalan palkkasumma on noussut 30 % vuodesta 2003, suhteellisesti jonkin verran vähemmän kuin alan liikevaihto. Alan henkilöstömäärä on noin 11 % korkeammalla tasolla kuin 2003, nousu on ollut suurempaa kuin seudun kaikilla toimialoilla keskimäärin.

Majoitus- ja ravitsemisalalla oli työvoimatutkimuksen mukaan noin 27 000 työpaikkaa Helsingin seudulla viimeksi kuluneen vuoden aikana.

Majoitus- ja ravitsemisalan henkilöstömäärä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

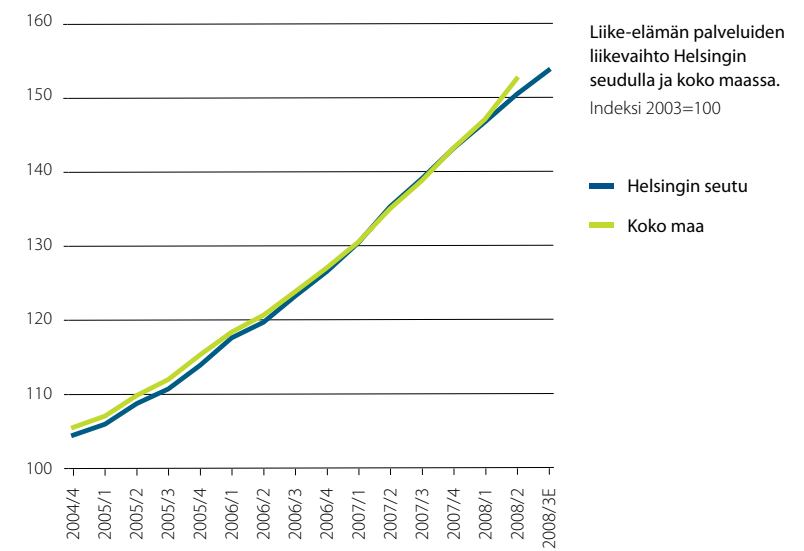
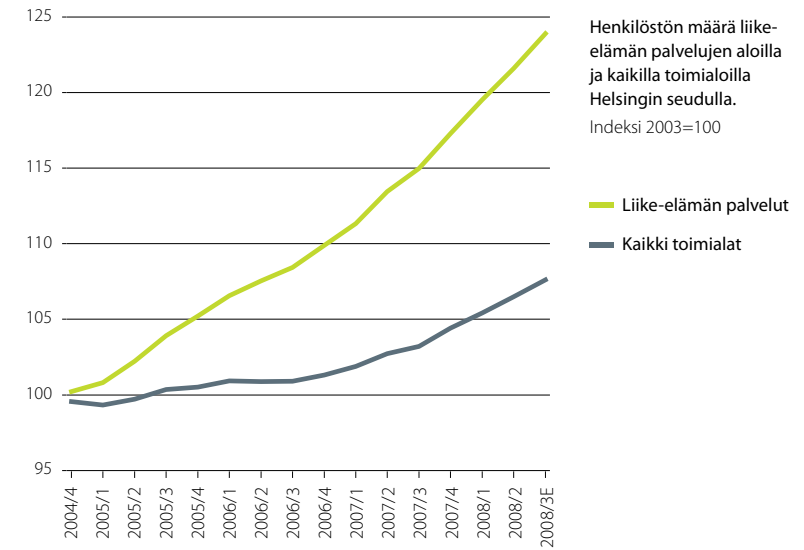
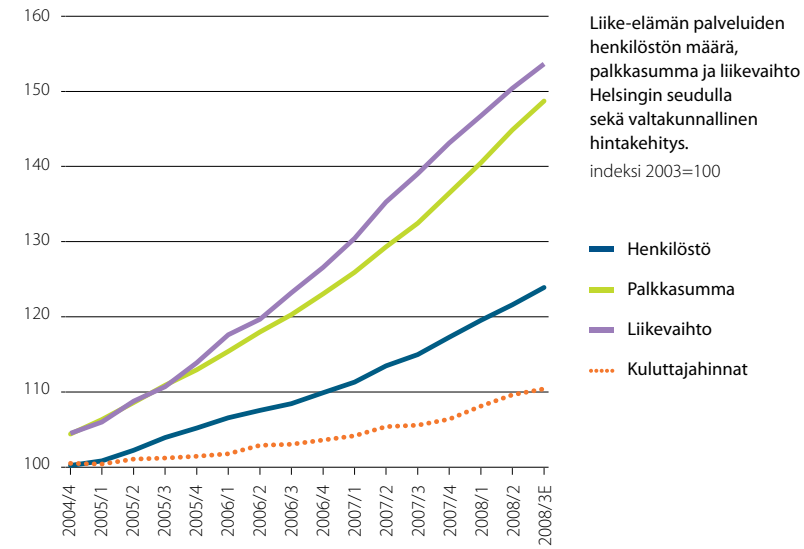
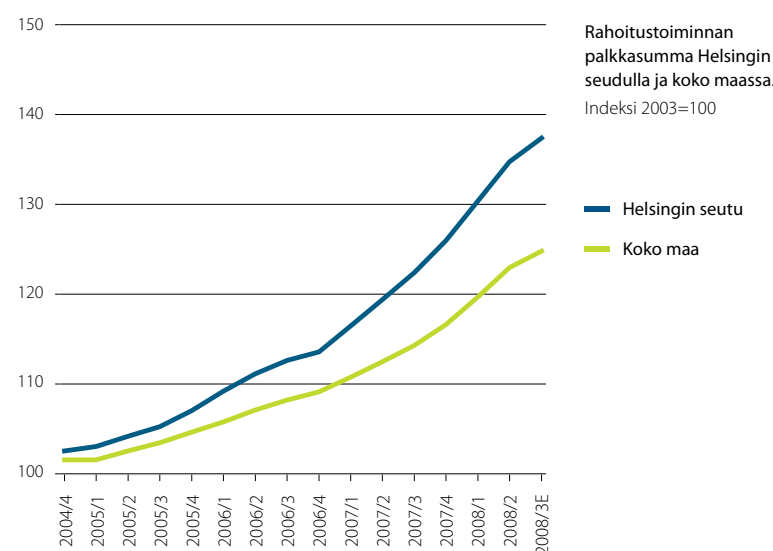
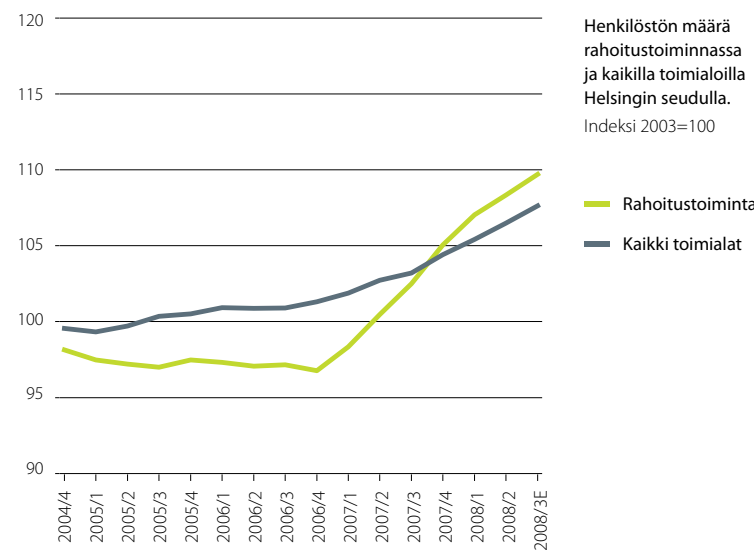
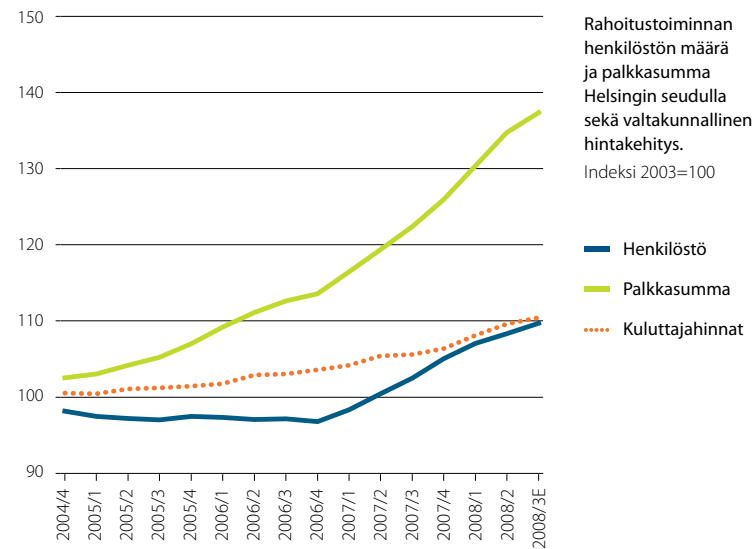
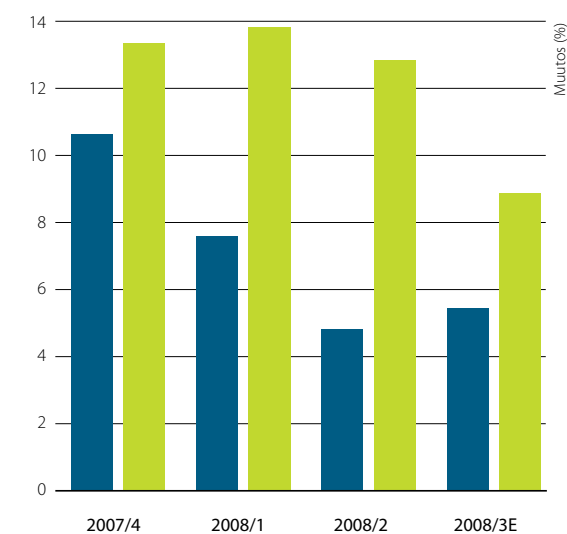
Rahoitustoiminnan palkkasumman kasvu hidastui, mutta henkilöstömäärä kasvoi vakaasti edelleen.

Helsingin seudun rahoitustoiminnan palkkasumman kasvu hidastui hieman vuoden kolmannella neljänneksellä. Ennakoarvion mukaan rahoitusalan palkkasumma nousi 9 % edellisvuodesta. Alan palkkasumma on noussut Helsingin seudulla jo usean vuoden ajan nopeammin kuin koko maassa. Vuodesta 2003 kasvua on kertynyt 37 %, suhteellisesti jonkin verran enemmän kuin kaikilla toimialoilla yhteensä.

Rahoitusalan henkilöstömäärän vakaa kasvu jatkui. Vuoden 2008 toisella neljänneksellä henkilöstömäärä nousi 5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Viimeksi kuluneen vuoden aikana kasvu on ollut vahvaa ja alan henkilöstömäärä on lisääntynyt suhteellisesti enemmän kuin kaikilla aloilla keskimäärin vuoteen 2003 nähden. Viimeksi kuluneen vuoden aikana alalla oli 10 % enemmän henkilöstöä kuin vuonna 2003.

Rahoitustoiminnassa oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 27 000 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Rahoitustoiminnan henkilöstön määrä ja palkkasumma Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

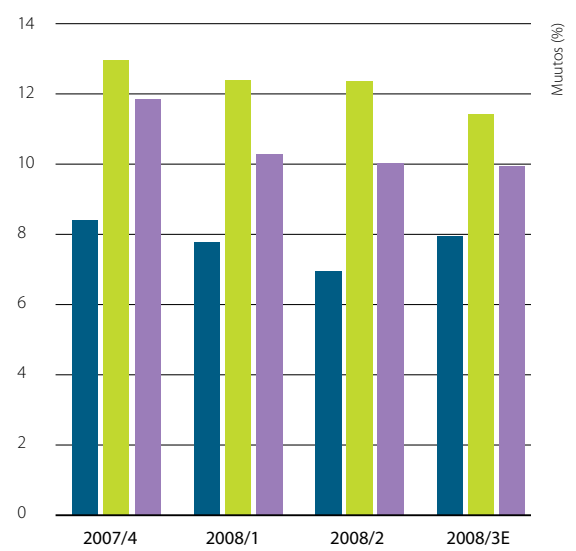
Liike-elämän palveluiden toimiala kasvoi edelleen nopeasti Helsingin seudulla.

Liike-elämän palveluiden toimiala piti asemansa Helsingin seudun nopeimmin kasvavana palvelualana loppukesäällä. Alan liikevaihto kasvoi ennakoarvion mukaan 10 % edellisvuodesta vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä. Toimialan liiketoiminta on ollut vakaalla ja nopealla kasvuvuoralla vuoden 2005 alusta alkaen. Vuodesta 2003 alan liikevaihto on noussut 54 %, ainoastaan rakennusalan liikevaihto on noussut vielä nopeammin. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 10 %. Liike-elämän palveluiden liikevaihdon trendi on ollut Helsingin seudulla samanlainen kuin koko maassa.

Liike-elämän palveluiden palkkasumma kasvoi 11 % edellisvuodesta kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Palkkasumma nousi enemmän kuin liikevaihto, samoin kuin kuluneen vuoden edellisillä neljänneksillä. Alan henkilöstömäärä lisääntyi 8 %. Vuodesta 2003 alan palkkasumma on noussut jo 49 %, enemmän kuin millään muulla toimialalla. Palkkasumma on seurannut liikevaihdon kasvutrendiä. Alan henkilöstömäärä on kasvanut 24 % vuodesta 2003, sekä tuntuvasti enemmän kuin muilla päätoimialoilla.

Työvoimatutkimuksen mukaan palveluja liike-elämälle tuottavissa yrityksissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana Helsingin seudulla noin 137 000 työpaikkaa.

Liike-elämän palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos (%) edellisvuodesta.

Liikenne

Maaliikenne, vesiliikenne, ilmailiikenne, liikennettä palveleva toiminta, varastointi, matkatoimistot, posti- ja teliikenne

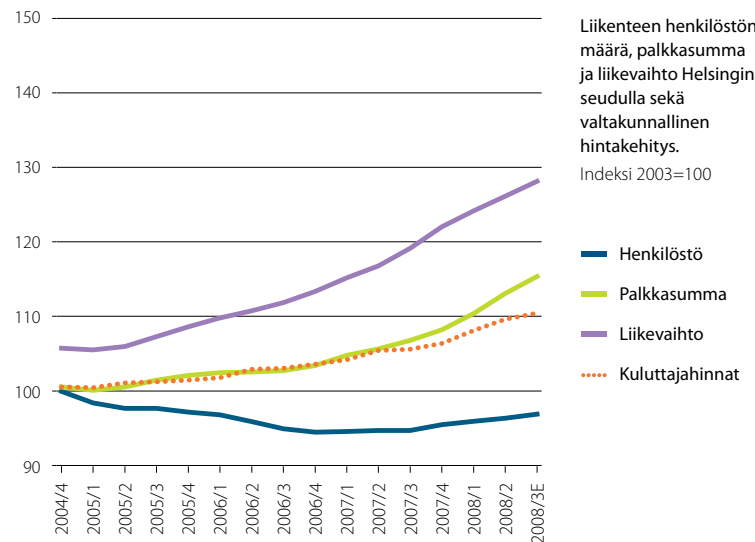
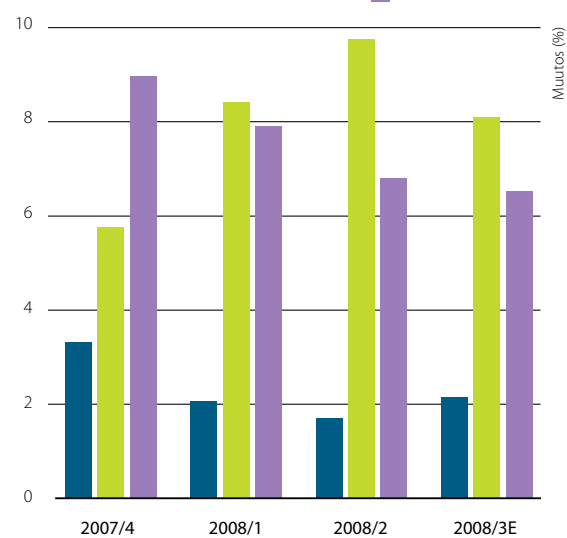
Liikenteen toimialan liiketoiminnan kasvu hidastui hieman vuoden kolmannella neljänneksellä.

Helsingin seudun liikenneyritysten liikevaihdon kasvu hidastui edelleen. Ennakoarvion mukaan alan liikevaihto nousi 6,5 % edellisvuodesta kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Kasvu oli hieman hitaampaa kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin. Liikenteen liikevaihdon kehitys on noudatellut viime vuosina valtakunnallista trendiä. Vuodesta 2003 alan liikevaihto on noussut Helsingin seudulla 28 %, jonkin verran vähemmän kuin muilla toimialoilla. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 10 %.

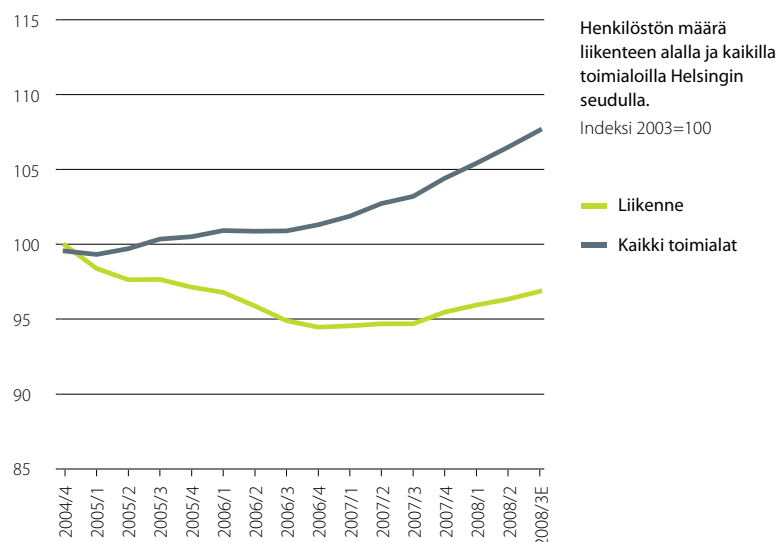
Liikennealan palkkasumma kasvoi liikevaihtoa nopeammin. Kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä alan palkkasumma nousi 8 % edellisvuodesta. Henkilöstömäärä lisääntyi 2 %. Vuodesta 2003 alan palkkasumma on noussut 15 %, vähemmän kuin millään muulla toimialalla. Palkkasumman kasvu on myös ollut selvästi pienempää kuin liikevaihdon kasvu, vaikka ero onkin hieman supistunut kuluvan vuoden aikana. Viime aikojen kasvusta huolimatta liikenteen henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana 3 % alempi kuin vuonna 2003. Liikenne on teollisuuden ohella ainoa päätoimiala Helsingin seudulla, jossa henkilöstömäärä on alentunut vuodesta 2003.

Liikenteen toimialan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 64 000 työpaikkaa Helsingin seudulla.

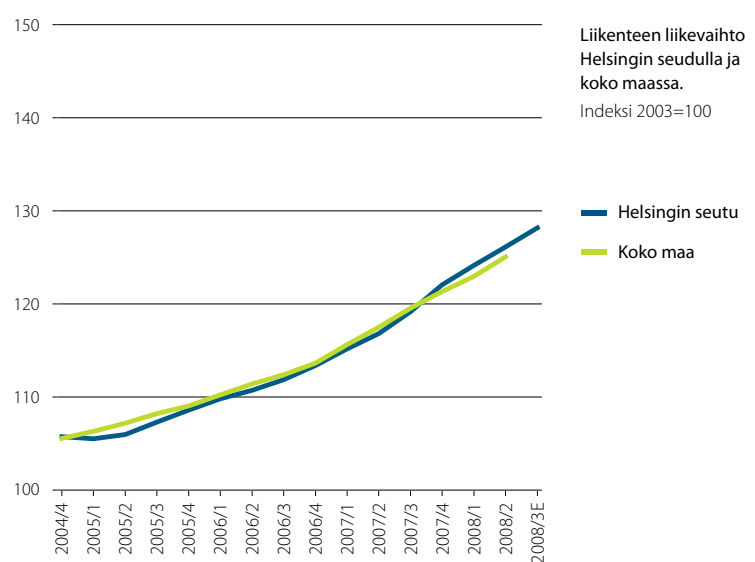
Liikenteen henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

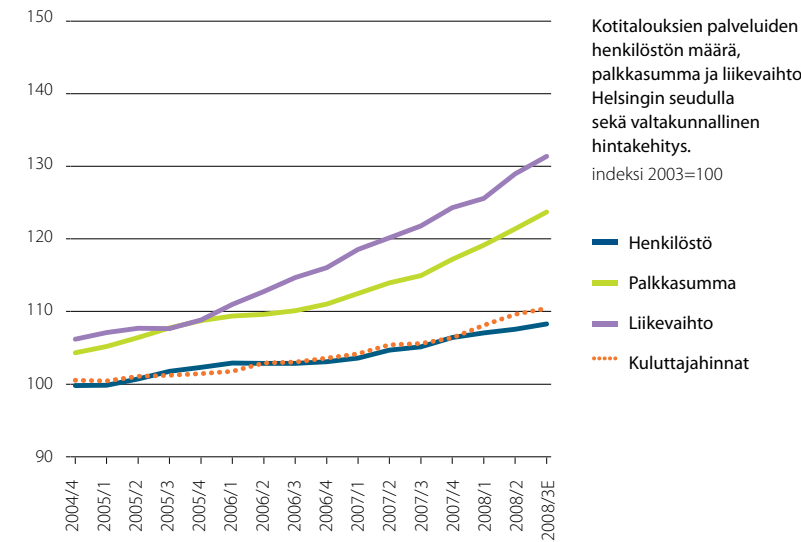
Liikenteen henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla sekä valtakunnallinen hintakehitys. Indeksi 2003=100

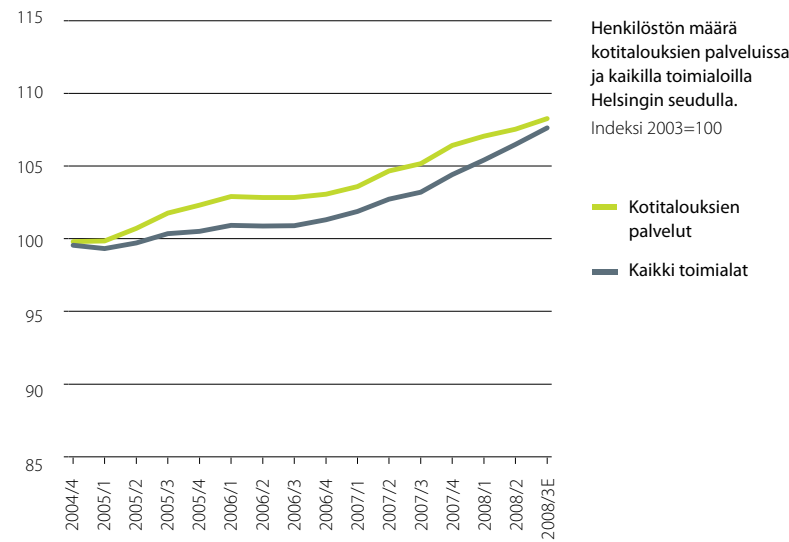
Henkilöstön määrä liikenteen alalla ja kaikilla toimialoilla Helsingin seudulla. Indeksi 2003=100

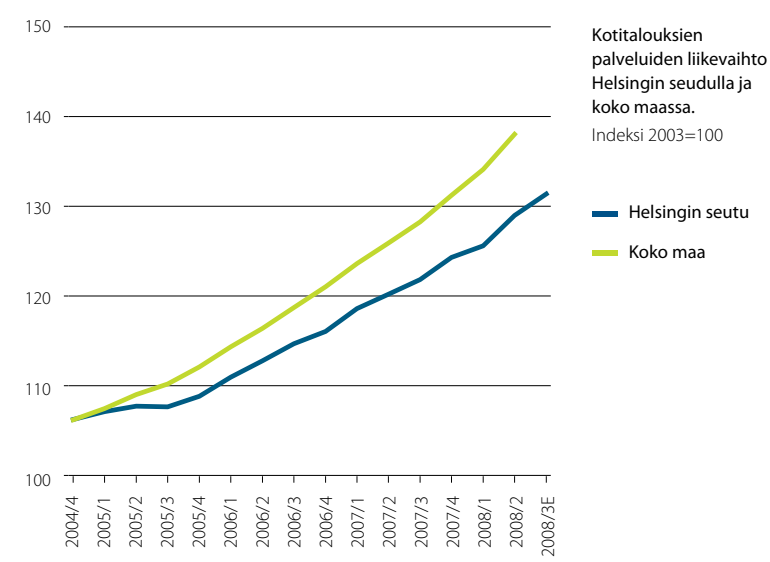
Liikenteen liikevaihto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2003=100

Kotitalouksien palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla sekä valtakunnallinen hintakehitys. Indeksi 2003=100

Henkilöstön määrä kotitalouksien palveluissa ja kaikilla toimialoilla Helsingin seudulla. Indeksi 2003=100

Kotitalouksien palveluiden liikevaihto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2003=100

Palvelut kotitalouksille

Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminta, pesula-, kampaamo-, parturi-yms. palvelut, järjestötoiminta, ympäristöhuolto

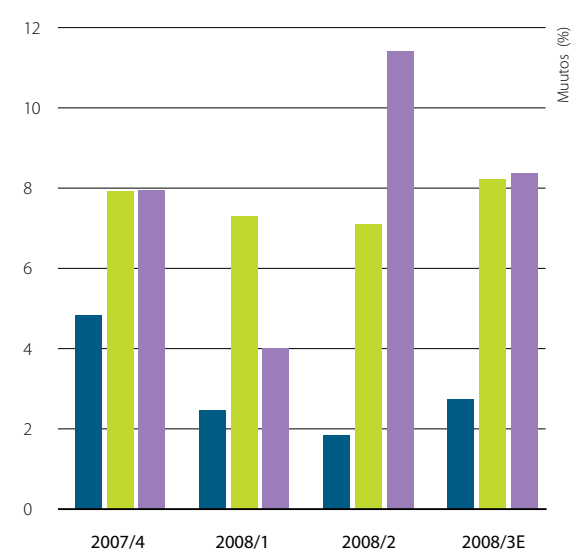
Kotitalouksien palveluja tuottavien yritysten liiketoiminta kasvoi edelleen, mutta hieman hitaammin kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin.

Kotitalouspalvelujen liiketoiminnan trendi pysyi loppukeksistä kasvavana, vaikka kasvu hidastui eikä yltänyt muiden toimialojen lukemiin. Kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä alan liikevaihto kasvoi ennakoarvion mukaan 8 % edellisvuodesta. Vuodesta 2003 alan liikevaihto on noussut 31 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 10 %. Alan liikevaihdon kasvu on ollut hieman vaatimattomampaa kuin muilla päätoimialoilla. Kotitalouspalveluiden trendi on Helsingin seudulla jäänyt jälkeen alan valtakunnallisesta kasvusta.

Kotitalouspalveluiden palkkasumma kasvoi saman verran kuin liikevaihto, 8 %. Henkilöstömäärä nousi 3 %. Alan palkkasumma on noussut 23 % vuodesta 2003. Henkilöstömäärä on kasvanut 8 % vuoteen 2003 verrattuna, saman verran kuin seudun kaikilla toimialoilla keskimäärin.

Palveluja kotitalouksille tuottavissa yrityksissä ja yhteisöissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana työvoimatutkimuksen mukaan noin 52 000 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Kotitalouksien palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos (%) edellisvuodesta.

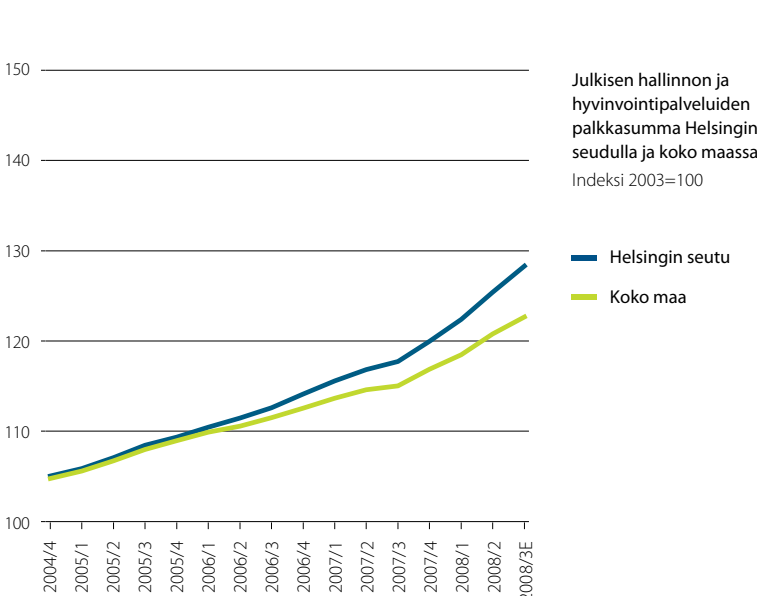
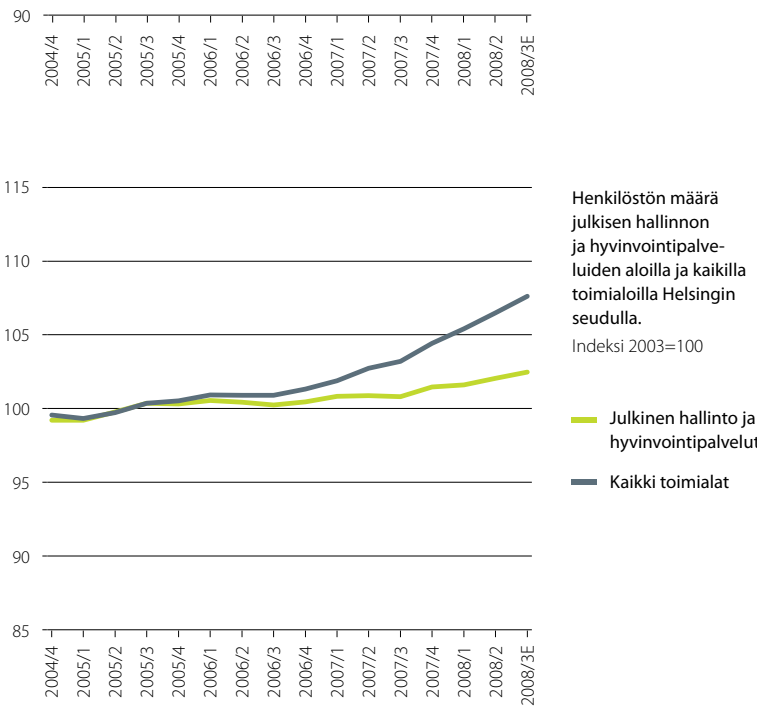
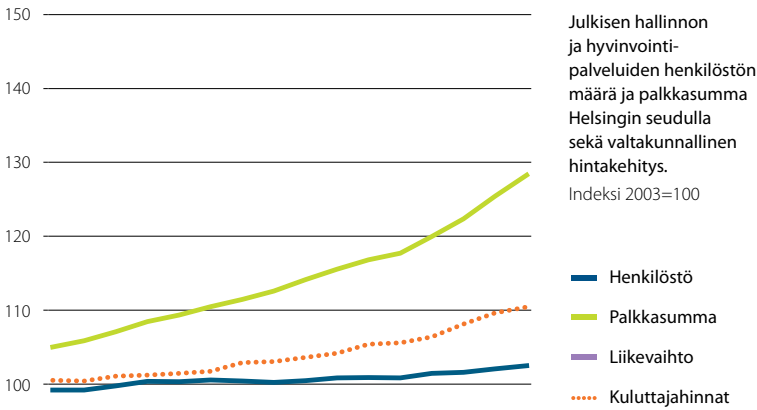
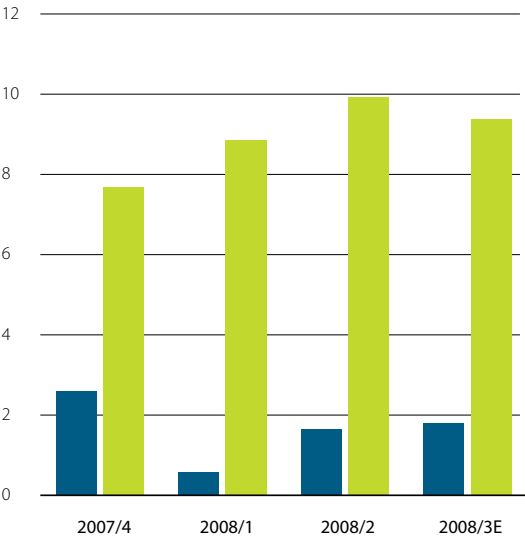
Julkisen hallinnon ja hyvinvointipalveluiden palkkasumma kasvoi samaa tahtia kuin toimialoilla keskimäärin, mutta henkilöstömäärä lisääntyi vähemmän kuin muilla aloilla.

Julkisen hallinnon ja hyvinvointipalveluja tuottavien yhteisöjen palkkasumman kasvu jatkui vakaana viime keväänä: nousua oli 9 % vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä. Vuodesta 2003 alan palkkasumma on kasvanut seudulla 28 %, lähes saman verran kuin seudun kaikilla toimialoilla keskimäärin. Alan palkkasumman trendi on viime vuosina ollut Helsingin seudulla samansuuntainen kuin koko maassa, mutta kasvu on seudulla ollut hieman nopeampaa.

Julkisen hallinnon ja hyvinvointipalvelujen henkilöstömäärä kasvoi vuoden kolmannella neljänneksellä 2 % edellisvuoteen verrattuna. Alan henkilöstömäärä on noussut vain vähän viiden vuoden aikana: kuluva vuoden alkupuolella henkilöstöä oli 2,5 % enemmän kuin vuonna 2003.

Työvoimatutkimuksen mukaan julkisessa hallinnossa ja hyvinvointipalveluja tuottavassa toiminnassa oli viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 181 000 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Julkisen hallinnon ja hyvinvointipalveluiden henkilöstön määrä ja palkkasumma Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Uudenmaan maakunta on noussut taas Suomen johtavien kasvualueiden joukkoon.

Uudenmaan maakunta, jonka väestöstä 92 % asuu Helsingin seudun kunnissa, on viimeksi kuluneen 3 vuoden aikana paltannut Suomen vahvimpien kasvualueiden joukkoon, kun kasvua mitataan työllisyyden ja väestön muutoksella. Uudenmaan työllisyys kasvoi keskimäärin 2,2 % vuodessa 3 vuoden jaksolla vuodesta 2005 vuoteen 2008, kun valtakunnallinen kasvu oli 1,9 % vuodessa. Uusimaa jäi kuitenkin selvästi jälkeen nopeimmin työllisyyttä kasvattaneista maakunnista, jotka olivat Itä-Uusimaa, Keski-Suomi ja Pohjanmaa. Itä-Uudellamaalla työllisyys nousi 3,4 % vuodessa, joka osittain perustui pääkaupunkiseudulla toimivien yritysten vahvaan kasvuun ja työvoimantarpeeseen.

Väestönkasvun suhteen Uusimaa oli jälleen Suomen nopeimmin kasvava maakunta vuosina 2005–2008. Väestö kasvoi keskimäärin 1,1 % vuodessa, kun koko maan kasvu oli 0,4 %. Uudenmaan jälkeen seuraavaksi nopeimmin kasvoivat Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, ja Itä-Uudenmaan maakunnat.

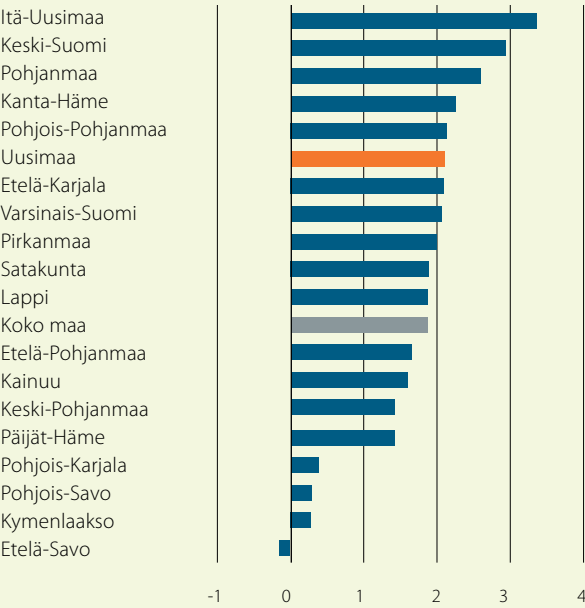
Työllisyyden ja väestökehityksen trendissä on tapahtunut merkittävä muutos vuosiin 2002–2004 verrattuna. Silloin Uusimaa kärsi talouden taantumasta pahemmin kuin maan muut maakunnat. Uudenmaan työllisyys väheni ja väestönkasvu hidastui tuntuvasti aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Aluekehityksessä työllisyys ja väestö liittyvät tiiviisti yhteen. Yritystoiminnan sijoittumisvalinnat sekä tuotannon ja tuottavuuden kehitys määrittävät pääasiassa työvoiman kysynnän ja alueen työllisyyden kehityksen. Työllisyyden kasvu vetää alueelle muuttajia ja työllisyyden supistuminen työntää työikäisiä pois alueelta. Toisaalta väestönkasvu alueella luo kasvumahdollisuuksia erityisesti palvelualan yritystoiminnalle.

Tietolähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus (työllisyys) ja väestönmuutosten ennakkotiedot (väestö)
Huom. V. 2008 tieto on ennakoarvio, joka perustuu ennakkotietoihin syyskuun 2008 tilanteesta.

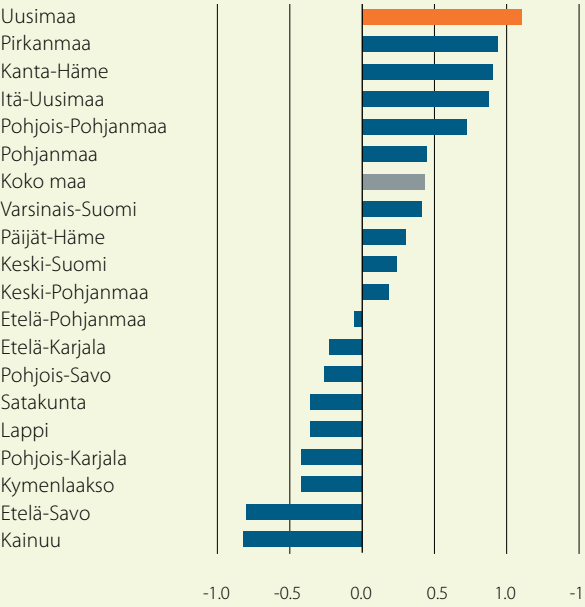
Työllisyyden muutos maakunnittain

Vuodesta 2005 vuoteen 2008, % vuodessa.

Väestön muutos maakunnittain

Vuodesta 2005 vuoteen 2008, % vuodessa.

Helsingin seudun toimialakatsaus

4
08

Julkaisija

Helsingin seudun kauppakamari
Kalevankatu 12, 00100 Helsinki
puh. (09) 228 601
www.helsinki.chamber.fi

Toimitus

Kaupunkitutkimus TA Oy
Paciuksenkatu 19, 00270 Helsinki
puh. (09) 561 2493
www.kaupunkitutkimusta.fi

Lisätietoja

Varatoimitusjohtaja **Jorma Nyrhilä**
Helsingin seudun kauppakamari
puh. (09) 228 60213
jorma.nyrhila@chamber.fi

Asiamies **Tiina Pasuri**

Helsingin seudun kauppakamari
puh. (09) 228 60215
tiina.pasuri@chamber.fi

Toimitusjohtaja, tutkija **Seppo Laakso**
Kaupunkitutkimus, puh. (09) 561 2493
seppo.laakso@kaupunkitutkimusta.fi

Tutkija **Eeva Kostiainen**

Kaupunkitutkimus, puh. (09) 568 19 560
eeva.kostiainen@kaupunkitutkimusta.fi

Ulkoasu

Mainostoimisto KPL Oy
kari.lehkonen@kpl.fi

Toimialakatsauksen verkkojulkaisu
www.kaupunkitutkimusta.fi
tai www.helsinki.chamber.fi

Tietolähteet ja käsitteet

Tässä toimialakatsauksessa toimialoitteiset liikevaihto- ja palkkasumma-kuvaajat esitetään kunkin ajankohdan mukaisin käyvin arvoin vähentämättä inflaation vaikutusta. Kunkin toimialan yhteydessä esitetään valtakunnallinen hintakehitys vertailuksi.

Liikevaihto on Helsingin seudulla toimivien yritysten myynnin yhteenlaskettu arvo. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto on ennakoarvio, joka perustuu kyseisen neljänneksen ensimmäisen kuukauden myynnin ennakkotietoon ja kahden seuraavan kuukauden ennusteeseen. **Tietolähde:** Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon alv-suoritustiedot). **Ennakoarvio:** Kaupunkitutkimus.

Palkkasumma on Helsingin seudulla toimivien yritysten ja muiden yhteisöjen maksamien palkkojen yhteenlaskettu arvo. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto on ennakoarvio, joka perustuu kyseisen neljänneksen kahden ensimmäisen kuukauden palkkasummien ennakkotietoon ja viimeisen kuukauden ennusteeseen. **Tietolähde:** Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon työnantajasuoritustiedot). **Ennakoarvio:** Kaupunkitutkimus.

Henkilöstömäärällä tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää. Henkilöstömäärän indikaattori estimoidaan yritys- ja toimipaikkarekisterin henkilöstötiedosta ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasumman perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon perusteella. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto on ennakoarvio, joka perustuu kyseisen neljänneksen kahden ensimmäisen kuukauden henkilöstömäärien ennakkotietoon ja viimeisen kuukauden ennusteeseen. **Indikaattorin laskenta:** Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu. **Ennakoarvio:** Kaupunkitutkimus.

Tietojen korjautuminen: Liikevaihto-, palkkasumma- ja henkilöstömäärätiedot korjautuvat tietojen tarkentuessa vuoden päähän taaksepäin. Tästä syystä uusimman katsauksen tiedoissa on poikkeamia aikaisempiin katsauksiin verrattuna.

Työlliset ovat 15–74-vuotiaita Helsingin seudulla asuvia, jotka ovat olleet työllisiä tutkimusjakson aikana. **Työpaikoilla** tarkoitetaan työllisten henkilöiden määrää, joiden työpaikka sijaitsee Helsingin seudulla. Katsauksessa esitettävät työpaikkaluvut ovat viimeksi kuluneen vuoden keskiarvoja. Työpaikka- ja työllisyystiedot perustuvat kuukausittain toistuvaan otostutkimukseen, johon pienten toimialojen kohdalla sisältyy kohtalainen virhemarginaali. **Tietolähde:** Tilastokeskus, työvoimatutkimus.

Tuotanto kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiviteettia käyttäen seuraavia tietoja:

Helsingin seutu: Toimialoitteisten liiketoimintakuvaaajien perusteella konstruoitu ennakkoarvio kuvaaja. Viimeisen neljänneksen tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Kuvaajan ja ennakoarvion laadinta: Kaupunkitutkimus.

Suomi: Kansantalouden neljännesvuosittilipidon bruttokansantuote kiintein vuoden 2000 hinnoin, lukuun ottamatta viimeistä neljänneistä. Viimeisen neljänneksen tieto on ennakoarvio. **Tietolähde:** Tilastokeskus, kansantalouden tilinpito. **Ennakoarvion laadinta:** Kaupunkitutkimus.

Hinnat: Katsauksessa käytetään seuraavia valtakunnallista hintakehitystä kuvaavia indikaattoreita: kuluttajahintaindeksi 1995=100, tukkuhintaindeksi 1995=100, teollisuuden tuottajahintaindeksi 2000=100, rakennuskustannusindeksi 2000=100. Katsauksessa kaikki hintaindeksit on muutettu siten, että niiden vertailuvuotena on 2003. **Tietolähde:** Tilastokeskus.

Indeksisarjat, jotka esitetään kuvioissa, ovat neljän neljänneksen liukuvia keskiarvoja, joissa keskiarvo on sijoitettu viimeiselle havainnolle. Indeksisarjojen vertailuvuosi on 2003.

Ennakoarviot: Kirjain E kuvion vaaka-akselin vuosineljänneksen yhteydessä tarkoittaa, että kyseisen neljänneksen tuotantoa, liikevaihtoa, palkkasummaa ja henkilöstömäärää koskeva tieto on ennakoarvio.

Helsingin seutu

Pääkaupunkiseutu

- 1 Helsinki
- 2 Espoo
- 3 Vantaa
- 4 Kauniainen

Kehyskunnat

- 5 Hyvinkää
- 6 Järvenpää
- 7 Kerava

- 8 Kirkkonummi
- 9 Mäntsälä
- 10 Nurmijärvi
- 11 Pornainen
- 12 Sipoo
- 13 Tuusula
- 14 Vihti

